

2. *Matsumoto D. and Juang L. Culture and Psychology.* Thomson, Belmont, 2004, 550p.

3. *Wiseman, Richard L.* «Intercultural Communication Competence» in Gudy-Kunst, William B (ed), *Cross-Cultural and Intercultural Communication*, 2003, 191—208.

4. *Ter-Minasova S.* *The Introduction into Gross-Cultural Communication*, Vysshaya Skola, Moskow, 1998. — 286 p.

Шматок Т. Г., ст. викладач,
Маркова О. В., ст. викладач,
кафедра іноземних мов МЕІМ

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ СЛОВА — «СПРАВЖНІ ЧИ ХИБНІ ДРУЗІ ПЕРЕКЛАДАЧА»?

На сьогоднішній день беззаперечним є той факт, що англійська мова виступає як основний засіб міжнародного спілкування, тому й сучасне мовознавство займається особливостями її функціонування в усіх стилістичних різновидах. Переклад економічних текстів займає чільне місце в перекладацькій діяльності. Внаслідок цього переклад економічної літератури з англійської мови на українську і навпаки ставить нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців і набуття ними мовних компетенцій: фонетичної, лексичної, граматичної.

Знання лексичних особливостей економічних текстів є необхідною умовою, оскільки при перекладі поруч з **інтернаціональними словами**, що певною мірою є помічниками перекладача, і значно полегшують вивчення іноземної мови, сприяючи здоланню мовних бар'єрів, перекладач доволі часто стикається з лексикою, яка може провокувати перекладацькі помилки, так звані «**хибні друзі перекладача**» (далі ХДП). Перші спроби лексико-графічного опису ХДП в англійській мові пов'язані з ім'ям Самуеля Джонсона, який у 1755 році видав відомий тлумачний словник. Українська ж лексикографія пов'язана з ім'ям І. Котляревського, який у 1809 році видав словник «малоруських слів», що по суті став одним із перших російсько-українських диференціальних словників, який містить близько 1000 українських слів з їх перекладом на російську мову. При цьому І. Котляревський звернув особливу увагу на формально схожі слова, але різні за значенням в російській та українській мовах.

На сучасному етапі однією з причин виникнення інтернаціоналізмів є чітка тенденція до зближення чи уніфікації мов. Ось чому інтернаціональна лексика складає значний прошарок в економічній літературі як в англійській, так і в українській мовах, і стає проблематичним досягти адекватності перекладу. Навіть у визначенні самого терміна науковці розходяться. Так Л.С. Бархударов називає інтернаціоналізми міжмовними лексичними відповідностями, а Д. Бунчич позначає їх терміном «аналогоніми». Більшість науковців називають їх інтернаціоналізмами, а В.В. Акуленко уточнює це поняття і визначає як «лексичні інтернаціоналізми». Укладачі «Словника-довідника лінгвістичних термінів» Д. Е. Розенталь і М. А. Теленкова дають таку дефініцію інтернаціоналізмам, як словам «загального походження, що існують у багатьох мовах з одним і тим же значенням, але зазвичай оформлюються відповідно до фонетичних і морфологічних принципів даної мови». Цей особливий прошарок слів позначає поняття у сфері економічного та суспільно-політичного життя, науки, техніки, культури тощо: *balance* — сальдо, залишок, а не тільки баланс; *party* — сторона (в договорі\контракті), а також званий вечір або вечірка, а не тільки партія; *legal* — правовий, юридичний, а не тільки легальний. На нашу думку інтернаціоналізми — це слова-паралелі, що схожі за зовнішньою оболонкою та мають в основному тільки деякі спільні лексичні значення у різних мовах, тому й поділяються на повні та часткові. В.І. Карабан дає таку класифікацію міжмовних відповідників або інтернаціоналізмів: справжні (повні) інтернаціоналізми, семантичні структури яких тотожні; часткові (напівінтернаціоналізми) — що мають частку тотожних значень; псевдоінтернаціоналізми — слова, що звучать подібно або однаково, але не мають подібних значень.

Розподіл ХДП за частинами мови різний для кожної пари мов. В українській та англійській мовах ХДП трапляються в межах 4 частин мови: іменників, прикметників, прислівників і дієслів. Часто ХДП виступають не поодинокі слова, а всі представники відповідних словникових гнізд. Більшість ХДП в обох мовах належать до однієї частини мови (*to control* і *контролювати* є дієсловами), однак існують ХДП, які належать до різних частин мови (*graphic* — *графічний* і *графік*).

Отже, ХДП — це лексичні одиниці, що збігаються зовнішньо і навіть за внутрішньою формою, але викликають хибні асоціації у зв'язку з наявністю у них іншого значення, можливістю варіювання мовної одиниці. Слід зазначити, що окрім явища інтерференції, як основної причини виникнення ХДП, слід також зверну-

ти увагу на такі причини як: явище полісемії (багатозначності) слів; помилкове сприйняття графічної оболонки слова; помилкове використання лексичної паралелі; неадекватний переклад; незнання лексичної сполучуваності; незнання стилістичних особливостей при перекладі англійського економічного матеріалу засобами української мови.

ХДП є результатом взаємного впливу мов, коли ми говоримо про *споріднені мови* (українська і російська), або виникають у результаті випадкових збігів, коли це стосується *неспоріднених мов* (англійська і українська). Стикаючись з ХДП в англійській та українській мовах, ми найчастіше маємо справу з *багатозначними (полісемічними) словами*, які є характерною рисою сучасної англійської мови і менш властиві українській.

Полісемія — багатозначність слова, наявність кількох значень одного слова. Для прикладу візьмемо англійський іменник *business* — *бізнес, фірма, торгове підприємство, справа, професія, вигідна угода, обов'язок, право*. Як бачимо, з 8 слів лише одне має спільну мовну форму й лексичне значення як в українській, так і в англійській мовах (*business* — *бізнес*).

Деякі схожі за формою слова часто мають різні основні значення. Наприклад, *activities* — діяльність, а не активність; *magazine* — журнал, а не магазин; *fabric* — текстиль, а не фабрика; *центральна газета* — *leading paper*, а не *central newspaper*. Перенесення близьких за звучанням слів із однієї мови в іншу при перекладі часто можна спостерігати у споріднених мовах.

Юцкевич О. П., ст. викладач
кафедри німецької мови

МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Одним із пріоритетних завдань навчання іноземних мов визнається формування у студентів між культурної компетенції, що передбачає наявність знань про національно-культурні особливості країни, мова якої вивчається, про норми мовленнєвої та немовленнєвої поведінки її носіїв і вміння будувати свою поведінку відповідно до її особливостей і норм. Отже володіння міжкультурною компетенцією стає основною передумовою ефективного спілку-